

Archiv obce Chocomyšl

1876–1945 (1950)

Inventář

EL NAD č.: 608

AP č.: 441

Mgr. Jana Hrušková

Horšovský Týn 2016

Obsah

Úvod:

I. Vývoj původce archiválií	3
II. Vývoj a dějiny archivního fondu	4
III. Archivní charakteristika archivního fondu	4
IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu	4
V. Záznam o uspořádání archivního fondu a zpracování archivní pomůcky	5
Seznam použitých pramenů a literatury	6

Přílohy:

Příloha č. 1: Seznam použitých zkratk	7
---------------------------------------	---

Inventární seznam	8
--------------------------	----------

I. Vývoj původce archiválií

Na východním okraji domažlického okresu, 3 km jihovýchodně od Kolovče, se nachází obec Chocomyšl. Ves leží pod hrází Chocomyšlského rybníka, u něhož stojí dominanta obce – barokní zámek.

První písemná zmínka o vsi se datuje k roku 1365. Důležitý mezník v historickém vývoji představuje rok 1711, kdy chocomyšlský statek (včetně vsi se 14 osedlými) koupili Černínové a připojili ho k chudenickému panství. Farní správou spadala Chocomyšl do Úboče, od roku 1897 do Kolovče. Do školy docházely děti rovněž do Kolovče, a to až do roku 1912, kdy obec zřídila vlastní školu. K přiškoleným obcím patřily kromě osady Kaničky i sousední Únějovice.

Po zániku patrimoniální správy v polovině 19. století se nejnižším článkem územní samosprávy habsburské říše staly obce, jejichž rozsah působnosti stanovilo tzv. Stadionovo prozatímní obecní zřízení (č. 170/1849 ř. z.). Každé sídliště se muselo stát buď obcí, nebo součástí obce jako tzv. osada. Součástí obce Chocomyšl, která soudní a politickou správou spadala do okresu Klatovy,¹ se tak stala osada Kaničky.

Další podobu fungování obecní samosprávy určily obecní zřízení a volební řád z roku 1864 (č. 7/1864 z. z.) vydané na základě říšského obecního zákoníku z roku 1862 (č. 18/1862 ř. z.). Ty za širší orgán obecní samosprávy stanovily volený obecní výbor, který ze svého středu volil obecní představenstvo tvořené starostou a dvěma radními. Působnost obcí se dělila na samostatnou, do níž spadaly např. svobodné volby zástupců nebo hospodaření s obecním majetkem, a na přenesenou, do níž patřila všeobecná vnitřní správa, vojenské, berní či soudní záležitosti.

Po vzniku samostatné Československé republiky následovala další úprava obecní samosprávy zákony č. 75/1919 Sb., o řádu volení v obcích (později novelizován zákonem č. 122/1933 Sb., o změnách řádu volení v obcích), a č. 76/1919 Sb., novela obecního zřízení. Z voleb probíhajících na základě vázaných kandidátních listin a podle zásad poměrného zastoupení mělo vzejít obecní zastupitelstvo, které ze svého středu zvolilo obecní radu, tvořenou starostou a radními, a obecní komise, z nichž finanční a letopisecká byly stanoveny jako povinné. Z dochovaných archiválií je jisté, že v Chocomyšli působily komise finanční a stavební. Mezi zaměstnance obce patřili obecní hajný, ponocný, zvoník, posel a knihovník. Obecní majetek zahrnoval kromě pozemků a lesa také hasičskou zbrojnicí či obecní domek č. p. 33.

V roce 1930 žilo ve vsi 207 obyvatel ve 41 domech a v Kaničkách a Kaničském mlýnu 75 obyvatel v 15 domech. Kromě obyvatel československé národnosti jsou uváděni i 4 cizozemci. Ze spolků v obci fungoval sbor dobrovolných hasičů a z významných podniků v obci je třeba zmínit družstevní lihovar, který sídlil v zámku. K osamostatnění Kaniček došlo roku 1936. Z toho důvodu muselo být v říjnu 1936 rozpuštěno obecní zastupitelstvo a správu obce převzala obecní správní komise, která sestávala ze stejných členů jako dosavadní obecní rada. Až v srpnu 1938 se správy ujalo nově zvolené zastupitelstvo. Poslední zápis z jednání obecní rady pochází z března 1945.

Po skončení druhé světové války předal dne 14. května 1945 odstupující starosta Josef Bláha správu obce nově zvolenému předsedovi místního národního výboru.

¹ Součástí okresu Domažlice se stala až po reformě státní správy v roce 1960.

II. Vývoj a dějiny archivního fondu

Archivní fond Archiv obce Chocomyšl tvoří archiválie vzniklé z činnosti Obecního úřadu Chocomyšl. EL NAD jejich převzetí do OA Klatovy zaznamenává ke dni 29. 8. 1956. Do OA Domažlice se pak dostaly 8. 11. 1973, kdy je pod číslem přírůstku 11/73 evidováno předání 7 knih a 1 kartonu z OA Klatovy.

Z dochovaných archiválií je patrné, že došlé spisy byly označovány nápisem „došlo“ a příslušným datem doručení. Další informaci k ukládání písemností obecního úřadu zachycuje první zápis z jednání MNV (inv. č. 1), a sice že „skříň se zásobovací agendou a skříň s obecní agendou“ se přemísťují k předsedovi MNV.

III. Archivní charakteristika archivního fondu

Mezerovitě dochovaný archivní fond Archiv obce Chocomyšl zachycuje období let 1876–1945 (1950). Posteriora fondu představují knihy inv. č. 26 a 27, v jejichž vedení pokračoval MNV, ale z důvodu převažujících zápisů z období obecního úřadu zůstaly ponechány v tomto archivním fondu. Naproti tomu zinventarizovaný archivní fond Místní národní výbor Chocomyšl obsahuje z důvodu převažujících zápisů z období MNV knihu cizích příslušníků (inv. č. 19) z let 1914–1950.

Archivní fond Archiv obce Chocomyšl pořádal roku 1963 J. Beránek v OA Klatovy a roku 1994 Ludmila Růženecká v SOkA Domažlice. Ta zhotovila i jednoduchý soupis archiválií. Současné pořádání a inventarizace vycházely z metodického návodu na pořádání a inventarizaci archivních fondů Archiv obce z 31. ledna 2000 (č. j. AS/1-284/2000), metodického pokynu ředitele SOA v Plzni pro zpracování archiválií a tvorbu archivních pomůcek z 12. března 2010 (č. j. SOAP/006-0767/2010) a jeho dodatku platného od 15. července 2014 (č. j. SOAP/006-1300/2014).

Po uspořádání archivní fond obsahuje 10 úředních knih a dva kartony spisů o celkovém rozsahu 0,44 bm. Archiválie větších rozměrů byly uloženy do společného kartonu o velikosti A3 (kar 2).

Jazykem písemností je čeština, některé archiválie z let 1939–1945 jsou dvojjazyčné německo-české.

Z hlediska fyzického stavu lze některé archiválie označit za poškozené prachem.

IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu

Archivní fond Archiv obce Chocomyšl poskytuje informace k politickým, hospodářským, sociálním a správním dějinám obce.

Nejuceleněji o činnosti obecní samosprávy a dění v obci informuje kniha zápisů ze schůzí obecního zastupitelstva a obecní rady (inv. č. 1 a 2).

Pro demografické a genealogické bádání lze využít domovské listy (inv. č. 4), očkovací seznamy (inv. č. 14), seznamy odvodem povinných a domobranecké seznamy (inv. č. 18) či trestní rejstřík (inv. č. 3) a trestní listy (inv. č. 17). V archivním fondu jsou zastoupeny stavební plány (inv. č. 16), které zachycují stavební vývoj v obci.

Co se týče obecních kronik, tak kronika vedená od roku 1930 se dosud nachází v obci. Retrospektivně se vrací až k roku 1836. Kronika předcházející, která měla být vedena od roku 1836, je nezvěstná.²

V. Záznam o uspořádání archivního fondu a zpracování archivní pomůcky

Archivní fond Archiv obce Chocomyšl ve Státním okresním archivu Domažlice se sídlem v Horšovském Týně uspořádala a koncept archivní pomůcky zpracovala Miroslava Hladíková v roce 2014. K vydání archivní pomůcky upravila Jana Hrušková v únoru 2016.

V Horšovském Týně dne 11. 2. 2016

Mgr. Jana Hrušková

² O její existenci svědčí zápisy Karla Hostaše uložené v jeho pozůstalosti: Vlastivědné muzeum Dr. Hostaše v Klatovech, fond Písemná pozůstalost Karla Hostaše, výpisy z pamětní knihy obce chocomyšlské 1836, karton č. 32.

Seznam použitých pramenů a literatury

Historický lexikon obcí České republiky 1869–2005, I. díl. Praha : Český statistický úřad, 2006.

HLEDÍKOVÁ, Zdeňka, JANÁK, Jan, DOBEŠ, Jan. *Dějiny správy v českých zemích : od počátků státu po současnost*. Praha : Nakladatelství Lidové noviny, 2005.

MARTÍNEK, Zdeněk. Archiv obce : příspěvek k vymezení a charakteristice archivního fondu. *Archivní časopis*, 1999, roč. 49.

Orts-Repertorium für das Königreich Böhmen. Prag : Statthalterei-Buchdruckerei, 1913.

PROFOUS, Antonín. *Místní jména v Čechách : jejich vznik, původní význam a změny. II. díl – CH–L*. Praha : Česká akademie věd a umění, 1949.

PROCHÁZKA, Zdeněk. *Český les – Domažlicko a Kdyňsko : historicko-turistický průvodce č. 5*. Domažlice : Nakladatelství Českého lesa, 1996.

PROCHÁZKA, Zdeněk. *Chocomyšl 1365–2015*. Domažlice : Nakladatelství Českého lesa, 2015.

SOMER, Johann Gottfried. *Das Königreich Böhmen: statistisch-topographisch dargestellt. VII. Band, Klattauer kreis*. Prag : J. G. Calve'sche Buchhandlung, 1839.

Statistický lexikon obcí v Republice československé : I. Čechy. Praha : Státní úřad statistický, 1924.

Statistický lexikon obcí v Zemi české. Praha : Orbis, 1934.

Verzeichniss der Orts-Gemeinden im Königreiche Böhmen. Prag, 1861.

Seznam použitých zkratk

AO	archiv obce
AP	archivní pomůcka
bm	běžný metr
č. j.	číslo jednací
EL	evidenční list
inv. č.	inventární číslo
kar	karton
MNV	místní národní výbor
NAD	Národní archivní dědictví
OA	okresní archiv
ř. z.	říšský zákoník
SOAP	Státní oblastní archiv v Plzni
SOkA	státní okresní archiv
ukn	úřední kniha
z. z.	zemský zákoník

Inventární seznam

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Evid. jedin. č.
---------	-------	---------------	--------------------

I. KNIHY

1. Knihy všeobecné správy obce

1	Kniha zápisů ze schůzí obecního výboru, obecního zastupitelstva a místního národního výboru	1901–1945	ukn 1
2	Kniha zápisů ze schůzí obecní rady, finanční komise, trestního senátu a obecní správní komise	1919–1945	ukn 2

2. Evidenční knihy agendy bezpečnosti a veřejného pořádku

3	Trestní rejstřík	1893–1937	ukn 3
	<i>Kniha cizích příslušníků</i>	(1914) 1945–1950	MNV Chocomyšl

II. SPISY

1. Obec a její správa

4	Domovské právo (domovské listy a příslušná korespondence)	1876–1944	kar 1
5	Matriční záležitosti	1940–1944	kar 1
6	Obecní vyhlášky, nařízení a usnesení	1932–1945	kar 1
7	Pozvánky na schůze obecního zastupitelstva	1941–1945	kar 1

2. Správa obecního majetku

8	Pozemnostní arch (obecní domek č. p. 33)	1897	kar 1
9	Inventář obecního nemovitého a movitého jmění	[1918]-[1928]	kar 1
10	Obecní pozemky (dražby a prodej obecních pozemků)	1932–1943	kar 1
11	Hospodaření obce (obecní dávky a přirážky)	1928–1941	kar 1
12	Pojistné smlouvy	1934–1943	kar 1

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Evid. jedn. č.
---------	-------	---------------	----------------

3. Péče o bezpečnost a veřejný pořádek

13	Veřejné cesty a silnice (silniční pásma)	1942	kar 1
14	Zdravotní záležitosti (očkovací seznamy)	1925–1942	kar 2
15	Veterinární záležitosti (nákazové příspěvky)	1943–1945	kar 1
16	Stavební záležitosti (stavební plány, pozvánky ke stavební komisi, protokoly stavební komise)	1914–1941	kar 2
17	Trestní záležitosti (trestní řízení, trestní listy)	1896–1944	kar 1

4. Spolupůsobení ve státních záležitostech

18	Vojenské záležitosti (válečné půjčky, seznam odevzdaných zbraní, seznam odvodem povinných z let 1910–1926, seznam domobranecký pro ročníky 1890–1894)	1910–1939	kar 2
19	Katastrální záležitosti (knihovní pořádek, zápisy do pozemkových knih, přiděly pozemků, tržní smlouva, směnná smlouva, propouštěcí prohlášení, přidělová listina)	1932–1945	kar 2
20	Daňové záležitosti (mj. přiznání k dani z obratu, daň realitní)	1913–1945	kar 2
21	Lesnictví (pronájem honitby)	1919–1938	kar 2

III. ÚČETNÍ MATERIÁL

1. Účetní knihy

22	Hlavní kniha	1936–1939	ukn 4
23	Hlavní kniha	1940–1944	ukn 5
24	Hlavní kniha	1944	ukn 6
25	Pokladní deník	1935–1940	ukn 7
26	Pokladní deník	1940–1945 (1950)	ukn 8
27	Knihy příjmů a výdajů ústavu chudých	1888–1945 (1949)	ukn 9

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Evid. jedm. č.
28	Kniha obecních dražeb a prací	1938–1944	ukn 10
2. Účetní spisy			
29	Účetní závěrky obce	1936–1942	kar 2
30	Účetní závěrky ústavu chudých	1937–1942	kar 2
31	Rozpočet místní školní obce a školního újezdu v Kolovči, rozpočet školní obce Chocomyšl	1937–1941	kar 2
32	Rozpočet obce	1938–1943	kar 2
33	Rozpočet ústavu chudých	1938–1944	kar 2
34	Hospodářská rozvaha obce	1945	kar 2

Název archivní pomůcky:	Archiv obce Chocomyšl
Značka archivního fondu:	AO Chocomyšl
Časové rozmezí:	1876–1945 (1950)
Počet evidenčních jednotek:	12 (10 úředních knih, 2 kartony)
Počet inventárních jednotek:	34
Rozsah v bm:	0,44
Stav ke dni:	11. 2. 2016
Zpracovatel archivního fondu:	Mgr. Miroslava Hladíková
Zpracovatel archivní pomůcky:	Mgr. Miroslava Hladíková, Mgr. Jana Hrušková
Počet stran:	12
Počet exemplářů:	4
Schválil:	Mgr. Radka Kinkorová
	dne 11. 2. 2016 č. j. SOAP/010-0159/2016